

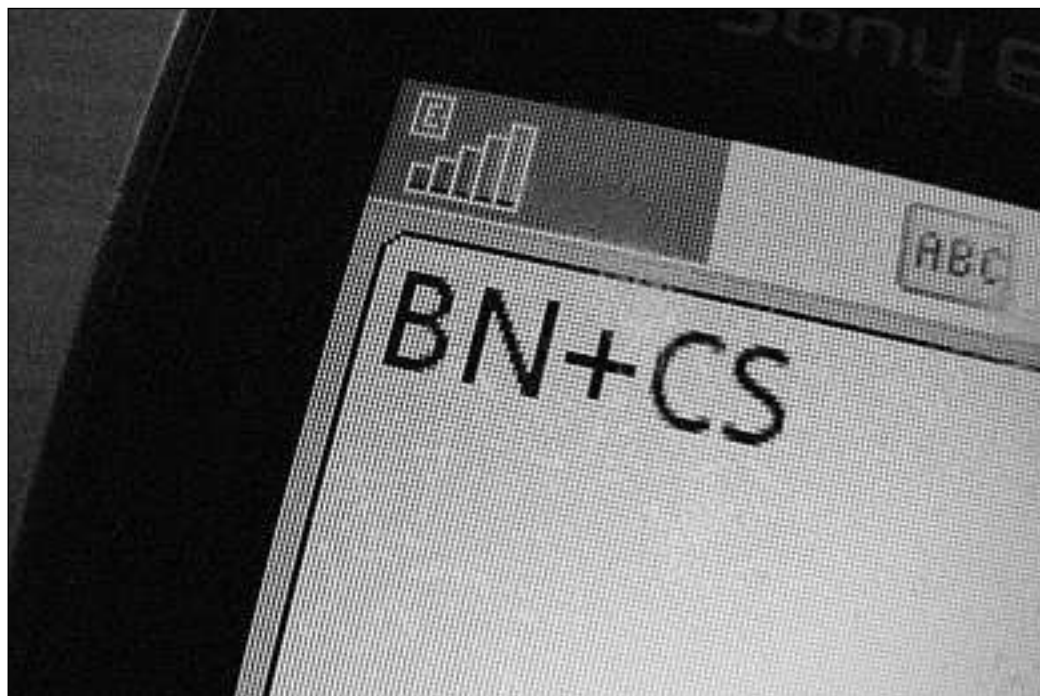
Regalai voss SMS a la scienza

Project per perscrutar la communicaziun per SMS

■ (anr/fa) Il project internaziunal «SMS4sciences» ha la finamira d'analisar las caracteristicas linguisticas specificas ch'ins po observar en quest tip da communicaziun. En Svizra ramassan ins SMS en tut las quatter linguas. Be en Svizra vegnan tramess tenor la Swisscom mintga di 10 milliuns SMS tras la rait, ina cifra che vegn anc a crescer. Las utilisadras ed ils utilisaders dals telefonins scrivan lur messadis senza sa laschar disturbar da las reglas ortograficas. «Cunquai ch'i sa tracta d'ina communicaziun sperta vegnan scursanids blers plects ed expressiuns», di il docent *Matthias Grünert* che instruescha a l'Universitad da Turitg linguistica rumantscha. Exempels en rumantsch èn bndb («buna notg e dorma bain») u cs («chars u cordials salids»), en tudestg hdl per «hab dich lieb» (tut tenor er hdml per «hab dich mega lieb») e per franzos «je t'm», quai che signifitga «je t'aime». Cun il sustegn da la populaziun vulan ramassar uss linguistas e linguists da las universitads da Turitg e da Neuchâtel 30 000 SMS originals en tut las quatter linguas svizras e las autras linguas che vegnan utilisadas en Svizra. Grünert è il consulent per la part rumantscha. L'anonimitad è garantida, quels che sa participeschon pon schizunt gudagnar premis attractivs.

Co far per sa participar?

Tut las utilisadras ed ils utilisaders da telefonins en la Svizra tudestga, taliana e rumantscha vegnan supplitgads da trametter in SMS cun il pled START e lur adressa dad e-mail (p.ex. STARTeva.muster@exempel.ch) al numer +41 79 807 8077 (gratuit per ils clients da la Swisscom). Ins survegn alura immediatamain resposta per SMS ed entaifer ils proxims dis via e-mail ulteriuras infurmaziuns e la colliaziun al questunari online. Uschespert ch'ils participants sur-

«Buna notg e dorma bain, chars salids» giavischa l'autur da quest sms. FOTO FANDRY

vegnan la resposta per SMS pon els cumenzar a trametter SMS ch'els han scrit sezs ina giada (avrir l'ordinatur 'objects tramess', tscherner in SMS e'l trametter danovamain, questa giada al numer 079 807 8077). Sa chapescha ch'ins po trametter era SMS ch'ins scriva uss u ils proxims dis ad insatgi (tramettend quest SMS a l'adressat effectiv ed il medem mument era als scenziads). Uschespert ch'ils participants tramettan enavos per e-mail il questunari als scenziads pon els gudagnar premis attractivs, i-pods etc., sch'els tramettan almain tschintg SMS per emna. Ils SMS vegnan anonimads. La rimnada dura fin ils 15 da december.

«Be mirveglias dal resultat»

Il project è tenor Grünert d'interess per tut las linguas, ch'i na dettia fin uss naginas retschertgas che avessan ina basa uschè gronda sco quest project. «Ins vu-

less analisar tge tip da lingua che vegn duvrà e cumparegliar l'adiever tenor las variablas vegliadetgna, um u dunna, scolaziun, professiun, tut quai po influenzer l'adiever da la lingua per ils SMS.» Interessant vegni ad esser, sco ch'el di era, a cumparegliar las linguas. Ch'ina lingua pitschna sco il rumantsch haja

forsa in zic dapli fadia d'establiir scursanidas che il tudestg, talian e franzos, supponal. «Jau spetg cun mirveglias il mument che la banca da datas vegn ad esser fatga ed accessibla», di Matthias Grünert, «jau vegn alura a tractar da quests exempels en mias lecziuns da linguistica rumantscha.»

SMSscience, ina rait internaziunala

Il project vegn coordinà sin nivel internaziunal dal Cental, il Center per l'elavuraziun automatica da datas linguisticas da l'universitad da Louvain/Leuven en Belgia. Las universitads da La Réunion, da Barcelona, da Birmingham, da Thessaloniki, las Universitads da Neuchâtel e da Turitg sco era quatter universitads da la Frantscha èn las partenarias da co-

operaziun en quest project davart la communicaziun per SMS. Ellas èn responsablas per ramassar e crear las bancas da datas che cuntengnan tut ils SMS ch'i survegnan. Responsablas en Svizra èn *Marie-José Béguelin* e *Simona Pekarek Doehler* a l'Universitad da Neuchâtel e *Christa Dürscheid* ed *Elisabeth Stark* a l'Universitad da Turitg.